

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia

Chambres Extraordinaires au sein des Tribunaux Cambodgiens

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

Kingdom of Cambodia
Nation Religion King

Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

Trial Chamber

Chambre de première instance

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧/អវតក/អជសដ

Case File/Dossier N° 002/19-09-2007/ECCC/TC

ឯកសារដើម

ORIGINAL DOCUMENT/DOCUMENT ORIGINAL

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ ទទួល (Date of receipt/Date de réception):

11 / 05 / 2011

ម៉ោង (Time/Heure): 15:55

មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង/Case File Officer/L'agent chargé
du dossier: Uch Arun

ចំពោះមុខ:

ចៅក្រម និង ឧទ្ទេស ជាប្រធាន

ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT

ចៅក្រម យ៉ា សុខន

ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE

ចៅក្រម គូ បណ៌

កាលបរិច្ឆេទ:

ថ្ងៃទី ១១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១១

ភាសាដើម:

ខ្មែរ/អង់គ្លេស/បារាំង

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ:

សាធារណៈ

**សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ ឧទ្ទេស ជា ដែលស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
បង្គាប់ឱ្យមានការសាកសួរជាថ្មីអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន**

សហព្រះរាជអាជ្ញា

ជនជាប់ចោទ

ជា លាង

Andrew CAYLEY

ឌួន ជា

អៀង សារី

អៀង ធីរិទ្ធ

ខៀវ សំផន

សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

មេធាវីជនជាប់ចោទ

ពេជ អង្គ

Elisabeth SIMONNEAU FORT

សុន អរុណ

Michiel PESTMAN

Victor KOPPE

អាង ឧត្តម

Michael G. KARNAVAS

ផាត់ ពៅស៊ាង

Diana ELLIS

ស សូរិន

Jaques VERGÈS

Philippe GRÉCIANO

១. សេចក្តីផ្តើម

១. កាលពីថ្ងៃទី ១៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១១ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា បានស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបង្គាប់ឱ្យមានការសាកសួរជាថ្មីអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន ដែលការសាកសួរនេះគឺធ្លាប់បានអនុវត្តពីមុនមកដោយការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (ក.ស.ច.ស) អនុលោមតាមវិធាន ៦៣ (៨) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង (“សំណើ”)^១។ នៅថ្ងៃទី ២៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១១ ការិយាល័យសហព្រះរាជអាជ្ញា (ក.ស.ព) បានដាក់ចម្លើយតបមួយជំទាស់ទៅនឹងសំណើខាងលើ (“ចម្លើយតប”)^២។

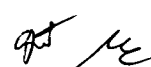
២. សារធានា

២. សំណើសុំខាងលើបានលើកឡើងថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមានកាតព្វកិច្ចក្នុងការធានាឱ្យមាននូវការប្រព្រឹត្តិមួយដែលមានលក្ខណៈសមរម្យចំពោះបុគ្គលដែលជាប់ឃុំនៅ អ.វ.ត.ក រួមទាំងការទទួលខុសត្រូវក្នុងការចាត់វិធានការចាំបាច់នានាដើម្បីការពារសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ។ សំណើសុំនេះក៏បានលើកឡើងផងដែរថា ដោយសារស្ថានភាពសុខភាពរបស់ នួន ជា នាពេល បច្ចុប្បន្ន និងរយៈពេលនៃការឃុំខ្លួនត្រូវបានបន្តនោះការសាកសួរអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួនគឺមានភាពចាំបាច់ ដើម្បីទុកជាកំណត់ហេតុស្តីពីស្ថានភាពនៃការឃុំខ្លួន^៣។ សំណើសុំខាងលើមិនបានលើកឡើងថា លក្ខខណ្ឌនៃ

^១ សំណើសុំអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបង្គាប់ឱ្យមានការសាកសួរជាថ្មីអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន, ឯកសារលេខ E66, ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១១។

^២ ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាចំពោះ “សំណើរបស់ នួន ជា សុំអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបង្គាប់ឱ្យមានការសាកសួរជាថ្មីអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន” ឯកសារលេខ E66/1, ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១១។ មានសំណើពាក់ព័ន្ធមួយត្រូវបានធ្វើទៅកាន់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ (“អ.ប.ជ”) នៅថ្ងៃទី ០៦ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១១។ អ.ប.ជ បានផ្ទេរបញ្ហានេះមកឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងវិញ (សាលាដីកាលើសំណើបន្ទាន់ សុំឱ្យ អ.ប.ជ បង្គាប់ឱ្យមានការសាកសួរជាថ្មីអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន (សាធារណៈ), សំណុំរឿងលេខ ០០២/០៦/១១/២០១១-អ.វ.ត.ក/អ.ប.ជ(១៧), ឯកសារលេខ ២, ចុះថ្ងៃទី ១៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១១)។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ថាខ្លួនគ្មានសមត្ថកិច្ចក្នុងការដោះស្រាយនូវសំណើដែលបានធ្វើទៅឱ្យ អ.ប.ជ ឡើយ (សូមមើល សំណើចុះថ្ងៃទី ០៦ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១១ របស់សហមេធាវី នួន ជា ធ្វើជូនអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដោយស្នើសុំឱ្យពិនិត្យជាទៀងទាត់នូវលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន អនុលោមតាមវិធាន ៦៣(៨) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង, ឯកសារលេខ E60, ចុះថ្ងៃទី ០២ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១១)។

^៣ សំណើសុំ, កថាខណ្ឌ ១១-១៤។

ការឃុំខ្លួន នួន ជា នាពេលបច្ចុប្បន្ន ពុំស្របតាមក្របខណ្ឌគតិយុត្តរបស់ អ.វ.ត.ក ឬបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ឡើយ។

៣. ចម្លើយតបរបស់ ក.ស.ព បានជំទាស់ទៅនឹងសំណើសុំខាងលើ។ ផ្អែកតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ឬ ក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងមិនមានកាតព្វកិច្ចក្នុង ការសាកសួរអំពីស្ថានភាពនៃការឃុំខ្លួននោះទេ^៤។ បន្ថែមលើនេះទៀត សិទ្ធិរបស់ នួន ជា ដែលត្រូវ ទទួលបាននូវការឃុំខ្លួនក្នុងស្ថានភាពមួយដែលមានលក្ខណៈសមរម្យនោះគឺត្រូវបានការពារយ៉ាងត្រឹម ត្រូវរួចហើយទៅតាមនីតិវិធីដែលមាន ដូចដែលបានកំណត់នៅក្នុងវិធានសម្រាប់គ្រប់គ្រងការឃុំ ខ្លួនជនដែលរង់ចាំការជំនុំជម្រះ និងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង។ ហេតុដូច្នេះ ការបន្តនូវការសាកសួរអំពី ស្ថានភាពនៃការឃុំខ្លួនរបស់ នួន ជា ដើម្បីធានាថា ការឃុំខ្លួនរបស់គាត់ស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ នោះ គឺមិនមានភាពចាំបាច់ឡើយ^៥។

៣. ការពិភាក្សាសង្ខេប

៤. វិធាន៦៣(៨) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងតម្រូវថា ជនត្រូវចោទដែលត្រូវឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ត្រូវបាននាំខ្លួនទៅ ជួបសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត យ៉ាងហោចណាស់រៀងរាល់ ៤ (បួន) ខែម្តង ដើម្បីផ្តល់ឱកាសដល់ ជននោះ “ពិភាក្សាអំពីប្រព្រឹត្តិកម្ម និងលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន”។ ប៉ុន្តែវិធានផ្ទៃក្នុងពុំបានតម្រូវឱ្យមាន ការបន្តការសាកសួរបែបនេះក្នុងដំណាក់កាលជំនុំជម្រះឡើយ^៦។ ក្នុងដំណាក់កាលនៃការជំនុំជម្រះ ជនជាប់ចោទ និងក្រុមមេធាវីការពារក្តីមានឱកាសគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីលើកឡើងនូវរាល់បញ្ហាទាក់ទង នឹងស្ថានភាពនៃការឃុំខ្លួនដោយផ្ទាល់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ។

៥. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកត់សម្គាល់ឃើញថា ក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ នួន ជា ឬក្រុមមេធាវីការពារក្តី របស់គាត់ អាចលើកឡើងនូវរាល់កង្វល់ ពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាពនៃការឃុំខ្លួនជូនមន្ត្រីគ្រប់គ្រងមន្ទីរឃុំ ឃាំង ដែលមានកាតព្វកិច្ចដោះស្រាយកង្វល់ទាំងនោះ ហើយអាចកត់ត្រានូវវិធានការដែលបានធ្វើ

^៤ ចម្លើយតប, កថាខណ្ឌ ៣-៤។
^៥ វិធានសម្រាប់គ្រប់គ្រងការឃុំខ្លួនជនដែលរង់ចាំការជំនុំជម្រះ ឬប្តឹងឧទ្ធរណ៍នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការ កម្ពុជា, ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៨ (“វិធានស្តីពីការគ្រប់គ្រងមន្ទីរឃុំឃាំង”), ចម្លើយតប, កថាខណ្ឌ ៥-១០។
^៦ សូមមើលជាឧទាហរណ៍ដូចជា ច្បាប់ អ.វ.ត.ក, មាត្រា ៣៣ ថ្មី (“លក្ខខណ្ឌនៃការចាប់ខ្លួន និងឃុំខ្លួនត្រូវអនុវត្តតាមច្បាប់ជា ធរមាន”)។

ឡើងដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើរបស់ខ្លួន។ ជាងនេះទៅទៀត នួន ជា ឬ ក្រុមមេធាវីការពារក្តី របស់គាត់អាចដាក់ពាក្យបណ្តឹងដោយផ្ទាល់មកអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អនុលោមតាមវិធាន ១៣ (៧) នៃវិធានសម្រាប់គ្រប់គ្រងការឃុំខ្លួនជនដែលរង់ចាំការជំនុំជម្រះ ឬតាមរយៈសំណើសុំជាលាយ លក្ខណ៍អក្សរ ឬផ្ទាល់មាត់ ក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ^៧។ ចំពោះបញ្ហានេះ វិធាន ១០(៣) នៃវិធានផ្ទៃ ក្នុងក៏បានប្រគល់នូវកាតព្វកិច្ចសំខាន់ៗមួយចំនួនដល់ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាលផងដែរ^៨។

៦. អាស្រ័យហេតុនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ឃើញថា ការសាកសួរអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការឃុំខ្លួន ដើម្បីធានាថា នួន ជា ពិតជាត្រូវបានឃុំខ្លួនក្នុងលក្ខខណ្ឌមនុស្សធម៌ និងប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ នោះ គឺពុំមានភាពចាំបាច់ឡើយ។

ហេតុដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះសម្រេច៖

បដិសេធ សំណើសុំខាងលើ។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១១

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

និល ណុន

^៧ សូមមើលជាឧទាហរណ៍ វិធានស្តីពីការគ្រប់គ្រងមន្ទីរឃុំឃាំង, វិធាន ១៣(៦) (“គ្រប់គ្រងមន្ទីរឃុំឃាំងឡាយមានសិទ្ធិធ្វើពាក្យបណ្តឹង តវ៉ា ឬសេចក្តីស្នើសុំណាមួយមកប្រធានមន្ទីរឃុំឃាំងនៅក្នុងសប្តាហ៍នីមួយៗ”) និងវិធាន ១៣(៥) (“ប្រធានមន្ទីរឃុំឃាំងត្រូវដោះស្រាយ ហើយឆ្លើយតបដោយមិនត្រូវពន្យារពេលឡើយ ប្រសិនបើមានការស្នើសុំ ឬមានពាក្យបណ្តឹងណាមួយពីជនជាប់ឃុំ”)។ សូមមើលថែមទៀត វិធានស្តីពីការគ្រប់គ្រងមន្ទីរឃុំឃាំង ត្រង់វិធាន ១៣(៦)-(៨) (ដែលតម្រូវឱ្យបណ្តឹង និងសំណើទាំងអស់ និង វិធានការដែលមន្ទីរឃុំឃាំងបានអនុវត្ត ត្រូវចុះលម្អិតក្នុងសៀវភៅទម្រង់បែបបទ ដោយធានានូវសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ឃុំក្នុងការស្នើសុំ ឬធ្វើពាក្យបណ្តឹង “ដោយគ្មានការត្រួតពិនិត្យខ្លឹមសារ” ទៅសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត ឬ អង្គជំនុំជម្រះ តាមករណីសមស្រប ដោយ ចម្លងជូនអគ្គនាយកនៃអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ និងប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាល និងតម្រូវឱ្យប្រធានមន្ទីរឃុំឃាំង បញ្ជូនសំណើ ឬបណ្តឹងបន្តទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច)។

^៨ វិធាន ១០(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចងកាតព្វកិច្ចដល់៖ “ប្រធាន និងអនុប្រធានការិយាល័យរដ្ឋបាល,... ដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ ប្រធានអង្គភាពគាំពារការការពារក្តី, សហព្រះរាជអាជ្ញា, សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត, និងអង្គជំនុំជម្រះ,...ដើម្បីបង្កើតយន្តការនានា ...[ស្របតាម] ច្បាប់កម្ពុជា, បទដ្ឋានអប្បបរមានៃការប្រព្រឹត្តិចំពោះជនជាប់ឃុំ និងគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានរបស់អង្គការសហ- ប្រជាជាតិស្តីពីការគាំពារទណ្ឌិត”។